

МЕДІАОСВІТА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА МЕДІАКУЛЬТУРА: ПРАКТИКО- ОРІЄНТОВНІ СТРАТЕГІЇ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Оксана Кирилова

кандидат філологічних наук, доцент,
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
Дніпро, Україна
ORCID: 0000-0001-5393-0138

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТАМИ-ЖУРНАЛІСТАМИ У МЕЖАХ КЕЙС-СТАДІ

Інтеграція генеративного штучного інтелекту (genAI) у роботу з кейсами відкриває нові можливості для підготовки журналістів. В умовах інформаційного перенасичення технологія допомагає студентам автоматизувати обробку даних, пришвидшує виявлення релевантної інформації, перевірку фактів та розпізнавання фейків на медіаплатформах. Її застосування також стимулює креативність і дає змогу працювати з кейсами, що моделюють сучасні виклики. Алгоритми ШІ сприяють прогнозуванню трендів і формуванню комунікаційних стратегій. І. Гонг наголошує, що ШІ має «прикладну цінність і практичну значимість у навчанні» [4].

Втім, надмірна автоматизація породжує ризики: ослаблення критичного мислення та зниження самостійності студентів. Дж. Тейлор [5] вказує, що ШІ може позбавити їх досвіду аргументації й аналізу текстів – базових журналістських умінь. У відповідь дослідники закликають до збалансованого впровадження ШІ з урахуванням його потенціалу, етичних викликів і потреби в оновлених формах оцінювання, які підтримують креативність і добросовісність [1; 2].

За останніми даними, до 92 % студентів вже активно використовують generative AI у навчанні (2025 рік) [3]. Це засвідчує не лише незворотність інтеграції ШІ в освіту, а й потребу у формуванні навичок його відповідального використання. Заборона таких технологій виглядає недієвою; натомість ключовим завданням стає виховання критичного ставлення до штучного

інтелекту, що є запорукою збереження якості професійної підготовки в умовах цифрової трансформації медіасфери.

Особливо ефективним є використання genAI у межах кейс-методу – навчального підходу, що передбачає моделювання ситуацій, наближених до реальних, у яких студенти повинні аналізувати дані, приймати рішення та формулювати висновки [6]. Генеративний ШІ значно посилює ефективність цього методу: допомагає автоматизувати збір і систематизацію інформації, перевіряти факти, аналізувати джерела, формувати гіпотези й прогнозувати розвиток подій. Також завдяки інтеграції ШІ з'являється можливість створювати багатовимірні адаптивні кейси з варіативними сценаріями або симуляцією реакції аудиторії, що сприяє глибшому зануренню у професійні реалії та розвитку навичок редакторського мислення, цифрової грамотності, аналітичного підходу й етичної відповідальності. У такому форматі штучний інтелект не замінює знання, а стає повноцінним елементом освітнього середовища – партнером у тренуванні журналістських рішень і навичок.

Досвід факультету систем і засобів масової комунікації Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара у 2024–2025 роках підтверджує високу ефективність поєднання кейс-методу та generative AI. Зокрема, інтеграція ChatGPT у структуру кейсів дозволила оптимізувати роботу з великими масивами інформації, пришвидшити процес збору даних, покращити побудову аналітичних моделей і сприяти створенню контентних стратегій. У такому контексті ШІ виступав інтелектуальним помічником у дослідницькій діяльності, сприяючи розвитку стратегічного мислення, аналітичної гнучкості та комунікативної майстерності.

Водночас було зафіксовано й виклики: зниження рівня самостійної аргументації, надмірна довіра до результатів генерації, ослаблення критичної рефлексії. Це засвідчило необхідність цілеспрямованої педагогічної підтримки, орієнтованої на розвиток навичок перевірки даних, критичного аналізу й етичного використання технологій.

Таким чином, кейс-метод у поєднанні з genAI демонструє високу ефективність за умов наявності чітких дидактичних цілей, дотримання принципів академічної доброчесності та балансу між автоматизованими рішеннями й особистісно орієнтованим навчанням.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка адаптивних методик інтеграції ШІ в журналістську освіту – з акцентом на медіаетику, фактчекінг, креативне письмо, репортерську роботу – а також створення системи індикаторів для оцінки впливу ШІ на формування професійної ідентичності майбутнього журналіста.

Список використаної літератури та джерел

1. Ardito C. G. Generative AI detection in higher education assessments. *New directions for teaching and learning*. 2024. URL: <https://doi.org/10.1002/tl.20624> (date of access: 17.04.2025).
2. de Fine Licht K. Generative artificial intelligence in higher education: why the ‘banning approach’ to student use is sometimes morally justified. *Philosophy & technology*. 2024. Vol. 37, no. 3. URL: <https://doi.org/10.1007/s13347-024-00799-9> (date of access: 21.04.2025).
3. Freeman J. Student generative AI survey 2025 – HEPI. *HEPI*. URL: <https://www.hepi.ac.uk/2025/02/26/student-generative-ai-survey-2025/> (date of access: 19.04.2025).
4. Gong Y. Application of virtual reality teaching method and artificial intelligence technology in digital media art creation. *Ecological informatics*. 2021. Vol. 63. P. 101304. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ecoinf.2021.101304> (date of access: 17.04.2025).
5. Taylor J. S. Why I ban AI use for writing assignments. *THE Campus Learn, Share, Connect*. URL: <https://www.timeshighereducation.com/campus/why-i-ban-ai-use-writing-assignments> (date of access: 19.04.2025).
6. The development of articulate storyline interactive learning media based on case methods to train student’s problem-solving ability / F. Daryanes et al. *Heliyon*. 2023. P. e15082. URL: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e15082> (date of access: 19.04.2025).